

УЕЛСІЗДІК КҮНІМЕН!

ҚАҒДАҒЫНЫҢ БАСТЫ ҚАЛЫҒЫ ҚАНДАЙ?

Мәңсия САДЫРОВА,
әлеуметтану ғылымының
докторы, профессор:

– Ең бастысы, мемлекетіміз әлеуметтік салаға әр жылдары көңіл бөледі. Әлеуметтік сала – халықтың әл-ауқатына, өмір сүру деңгейіне тікелей қатысты сала. Қазір жұмыс істейтін адамдармен қатар, жұмыссыздарға, мүгедек жандарға, жетім балаларға, денсаулық башар жандарға көбірек көңіл бөлінеді. Бұл Елбасының биылғы Жолдауында да айтылды. Қандай қиын жағдай, қандай дағдарыс болсын, әлеуметтік бағдарламаларға берілетін қаржы тоқтамайтыны айтылды.

Қазіргі кезде білім сапасына, сонымен қатар білім алуға тиімді мүмкіндіктер жасауға көңіл бөлініп жатыр. Соның ішінде қазір мүмкіндігі шектеулі балаларды жалпы білім беретін мектептегі балалармен бірге оқыту туралы бағдарламалар жасалуда. Яғни инклюзивті білім беру биылғы жылы аса көңіл бөлініп жатқан мәселе деп ойлаймын. Бұл бағдарламалар жасалуда. Яғни инклюзивті білім беру мәселесіне және оның денсаулығының дұрысталуына, өзін тұлға ретінде сезінуіне мүмкіндік жасалған. Бұл бағдарламаның басталғаны жалпы серпіліс болатыны күмәнсіз. Сондай-ақ әлеуметтік саладағы көтеріліп

жатқан мәселелердің бірі – жұмысбастылық. Әсіресе, жастарды жұмыспен қамту үшін елімізде әлеуметтік бағдарламалар өмірге келіп жатыр. «Дипломмен ауылға» бағдарламасы биыл ары қарай жалғастырылды. «Жұмысбастылық – 2020» бағдарламасы жүзеге асып жатыр. Жакында ғана елімізде жаңа Еңбек кодексі қабылданды. Басты жаңалықтардың бірі – сол деп айтар едім. Себебі жұмысбастылықты қамтамасыз етуде, біріншіден, қамтамасыз ету, біріншіден, жұмыс орналасушының алғашқы білімі бойынша, жұмысқа орналасуға мән берілуде. Жоғары оқу орнын бітірген жастардың міндетті түрде мамандығына сәйкес жұмысқа орналасу мәселесі көтеріліп жатыр. Екіншіден, жұмыс берушілердің құқықтары қайта қаралуда. Үшінші мәселе, жалақының жіктелуі берілуі. Егер бұрын мамандығы бірдей жұмысшылардың жалақысы да

бірдей болса, қазіргі кезде жұмысшының өтіліне, біліктілігіне қарай жалақы тағайындау қолға алынууда. Жаңа жүйе бойынша жалақыны денсаулық сақтау саласында 7-28 пайызға, білім саласында 15-29 пайызға, өмір сүру, мәдениет, спорт саласына 15-40 пайызға дейін көбейту мәселесі жаңа Еңбек кодексіне қаралып отыр. Мұның өзі мамандарға мотивация болады деп сенемін. Сонымен қатар қазір негізгі табысқа қосымша сыйақы беру тетігі қолданылып отыр. Бұл да жылдың аяғындағы серпіліс, оның қалай орындалатыны келесі жылдың еншісінде.

Тағы бір мәселе – жетім балалардың жағдайы. Жетім балаларға патронаттық көмек көрсету биылғы жылғы үлкен серпіліс деуге болады. Балалар үйіндегі балалардың саны азайып, патронаттық отбасылардың жағдайында тәрбиелену мәселесі қолға алынып жатыр. Менің ойымша, жетім балалардың балалар үйінен гөрі отбасында тәрбиеленуі – олардың әлеуметтенуіне, қоғамдық ортаға енуіне жағдай жасайды. Ендігі мәселе – отбасыларды соған ынталандыру. Қазір 10-15 пайыз отбасы әртүрлі жағдайларға байланысты бала сүйе алмайды. Сондықтан бала асырап алу отбасын толықтыруға әсер етсе, екінші жағынан, жетім балаларға түрліше көмегін тигізеді.

қалық ішкі ахуал төмен болмайтынын түсіндіре кетті. Бұл – дағдарыс уақытында атқарылған ең маңызды шаралардың бірі.

Еліміз үшін келесі бір айтулы оқиға – еліміздің Дүниежүзі сауда ұйымына мүше ретінде қабылданыуы. Бұл теңгенің құнсыздануын белгілі бір деңгейде тежеуге мүмкіндік береді.

Сонымен қатар соңғы уақытта билік өкілдерінің, қоғам қайраткерлерінің көпшілік алдында сөйлейтін баяндамаларының мән мен мазмұны көзге тәсіл. Мәселен, бұрынғы уақытта ұлттық құндылықтарды ұлттық үрдіс, ұлттың мүддесі халық асты сызылып тұрып айтылатын деңгейге жетті. Ұлттық рухты көтеретін мәселелер кеңінен талқылана бастады. Бұл – дағдарыс кезеңінде еліміздің рухын көтеруге бағытталған аса қажет тәсіл. Елбасының соңғы сұхбатына назар аударсақ, ендігі кезекте ұлт мүддесін қорғайтын мәселелерге көбірек көңіл бөлінеді деп санаймын.